



TANG HANEDANLIĞI DÖNEMİ YAZARLARINDAN YUAN ZHEN'İN YİNGYİNG'İN HİKÂYESİ BAŞLIKL ESERİ HAKKINDA BİR İNCELEME

A REVIEW ABOUT THE THE STORY OF YINGYING BY
YUAN ZHEN, AN AUTHOR OF TANG DYNASTY

Nuray PAMUK ÖZTÜRK 

Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu,
Çince Mütercim ve Tercümanlık Ana Bilim Dalı,
nuray_pamuk@hotmail.com

Makale Bilgisi

Türü: Araştırma makalesi
Gönderildiği tarih: 12 Eylül 2022
Kabul edildiği tarih: 4 Aralık 2022
Yayınlanma tarihi: 20 Haziran 2023

Article Info

Type: Research article
Date submitted: 12 September 2022
Date accepted: 4 December 2022
Date published: 20 June 2023

Anahtar Sözcükler

Tang Hanedanlığı; Nesir; Çin
Hikâyesi; Yuan Zhen; Cui Yingying

Keywords

Tang Dynasty; Prose; Chinese Story;
Yuan Zhen; Cui Yingying

DOI

10.33171/dtcfjournal.2023.63.1.25

Öz

Tang Hanedanlığı (618-906) dönemi Çin edebiyatının gelişmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Hanedanlığın kuruluşundan önceki dönemlerde yaşanan savaşlar, edebiyat ve sanata sınırlı gelişme imkânı sunmuştur. Hanedanlığın yıkılmasından sonra kurulan Song Hanedanlığı döneminde ise ağırlıklı olarak tiyatro eserleri görülmektedir. Bu bakımdan klasik Çin edebiyatında en fazla yazarın yetiştiği ve eserin üretildiği dönem Tang Hanedanlığı dönemidir. Tang edebiyatında şiir çok önemli bir yere sahiptir. Şiirde yaşanan gelişmeler diğer edebi türlerin gelişmesine de yardımcı olmuştur. Bazı eserlerde şiirler ve nesirler birlikte kullanılmıştır. Tang döneminde de diğer dönemlerde olduğu gibi aşk ve sevgi konulu pek çok edebî eser üretilmiştir. Bu eserlerden bir tanesi Yingying'in Hikâyesi'dir (鶯鶯传). Yingying'in Hikâyesi, en bilinen klasik Çin aşk hikâyelerindedir. Yuan Zhen (元稹) (779-831) tarafından yazılan eser Yuan Hanedanlığı (1280-1368) dönemi tiyatro yazarlarından Wang Shifu (王实甫) (1260-1307) tarafından operaya dönüştürülmüştür. Hikâyenin tiyatro eserine dönüştürülmesi, daha geniş kitlelere ulaşmasına imkân sağlamıştır. Hikâye, biçimsel olarak nesir tarzında yazılmıştır. Ancak Yuan Zhen, anlatımda farklı teknikler kullanmış, şiirler ve diyaloglara geniş yer vermiştir. Hikâyenin sonunda yazar kendisini baş erkek karakter Zhang Sheng'in arkadaşı olarak göstermiştir. Bu sebeple hikâye, bazı araştırmacılar tarafından yazarın otobiyografik bir eseri olarak nitelendirilmektedir. Bu çalışmada, tarihsel eleştiri yöntemi uygulanacak, Tang dönemi Çin edebiyatından, yazar Yuan Zhen'in biyografisi ve edebî üslubundan bahsedilecektir. Yingying'in Hikâyesi kısaca anlatılacak; hikâyenin biçimsel özellikleri ve işlediği tarihi sürecin hikâyeye yansması hakkında bilgi verilecektir.

Abstract

The Tang Dynasty period is very important in the development of Chinese literature. The military struggles that took place before 618, gave literature and art a limited opportunity for development. After 906, Song Dynasty established and the theater took an important place. In this regard, Tang Dynasty period was the most writers were trained and work were published period for classical Chinese literature, especially Chinese poetry. The development in poetry also affected other literary works. Prose and poetry were together in many works. In every period of Chinese history, there are works of literature on love. One of these works was The Story of Yingying (鶯鶯传). The Story of Yingying is one of the most famous love story in Chinese literary history. It was written by the late Tang writer Yuan Zhen (元稹) (779-831) and one of the playwright of Yuan Dynasty (1280-1368) Wang Shifu (王实甫) (1260-1307) turned the story into an opera. With the transforming into an opera, the story reached larger communities. The story was written as a prose but Yuan Zhen was written the story using different writing techniques, it abounds poems and dialogues. Some researchers think it may be an autobiographical work. This is because, Yuan Zhen himself appears towards the end of the story as a friend of the Zhang Sheng, who is the main male character of the story. In this article we will research; Tang Dynasty Chinese literature, biograph of Yuan Zhen and his writing style; will discuss with the method of historical criticism The Story of Yingying and it's summary, formal features and the effect of historical process on the story.

Giriş

Bilgi ve deneyimleri sonraki nesillere aktarmanın ve kültürel etkileşimin en önemli araçlarından bir tanesi olan yazı, sürekli gelişen, kendini yenileyen bir sistemdir. Yazının varlığından önce de edebiyat çerçevesine dâhil edilebilecek eserler vardır. Çin tarihinin her döneminde edebiyat üzerine çalışmalar yapılmış, eserler üretilmiştir. Bu eserler sözlü edebiyat hakkında bilgi edinmemize yardımcı olmakla beraber kesin bilgiler edinmemize yetmeyecek kadar azdır. Edebiyat bağlamında Qin Hanedanlığı (M.Ö. 221-M.Ö. 206) öncesi dönem klasik dönem; Xia, Shang ve Doğu Zhou dönemi; İlkbahar-Sonbahar Savaşan Beylikler dönemi olarak üç kısımda incelenmektedir (Liu, 2016, s. 1). Klasik dönem edebiyatı daha çok sözlü anlatıma dayanmakta, kulaktan kulağa şarkılar ve mitolojik hikâyeler vb şekillerde diğer nesillere aktarılmaktadır. Bu mitolojik hikayelerden bazıları; Nüwa'nın Göğü Tamir Etmesi (女媧补天), Yu'nun Suyu Kontrol Etmesi (鲧禹治水), Huandi'nin Chiyou'yu Yakalaması (黄帝擒蚩尤)'dır.

Xia (M.Ö. 2000 – M.Ö. 1500), Shang (M.Ö 1700 - M.Ö 1027) ve Zhou Hanedanlığı (周朝 M.Ö. 1050 - M.Ö 247) dönemi Çin edebiyatının filizlenmeye başladığı dönemdir. Yazının icadı ile birlikte sözlü edebiyattan yazılı edebiyata geçiş süreci başlamıştır. Bu bağlamda, Shang dönemine ait hayvan kemikleri üzerine yazılan Fal Yazıtları (甲骨文)¹ Çin yazısının ilk örneklerinden biri olmasının (Kırilen, 2016, s. 16; Eberhard, 1995, s. 70-71) yanı sıra en eski nesir örnekleri olarak kabul edilmektedir (Liu, 2016, s. 2). Sonrasında Zhou Hanedanlığı döneminde yazının bakır kaplar üzerine yazılması ile Jin Wen (金文)² ortaya çıkmıştır. Zhou Hanedanlığının kuruluş döneminde yazılan “Değişimler Klasığı (易经)” Fal Yazıtlarında oluşturulmaya başlanan yazılı anlatımı bir üst basamağa çıkarmıştır. Değişimler Klasığı, Altı Klasik (六经)'den bir tanesidir. Altı Klasik, Qin öncesi döneme ait altı adet klasik metni ifade etmektedir. Bunlar; Şiirler

¹ Fal Yazıtları (甲骨文): Shang Hanedanlığı ve Zhou Hanedanlığı dönemine ait olduğu aktarılan, Sarı Irmağın kuzeyindeki Anyang Harabelerinde yapılan kazılarda bulunan ilk yazılı belgelerdir. Önceleri kemikler, özellikle hayvanların kürek kemikleri daha sonrasında ise kaplumbağa kabukları üzerine kazınan işaretlerdir. Bu kemikler ve kabuklar kâhinler tarafından ateşe atılıyor ve üzerinde çatlaklar oluşuyordu. Kâhinler oluşan bu çatlaklara bakarak kehanette bulunuyordu. Bu kemikler saklanıyor, kehanetin ne kadar gerçekleşmiş ise aynı kemiklere tekrar kaydediliyordu. Bu özelliği ile kemikler kabuklar tarihi belge olma özelliği de taşımaktadır (Şişman, 2021, s. 136-137).

² Jin Wen(金文): Bronz Yazıtlar anlamına gelmektedir. Zhou Hanedanlığı, İlkbahar-Sonbahar ve Savaşan Beylikler Dönemine ait ortaya çıkan yazıtların büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Tek bir yazı sistemi olmamasına rağmen, bu dönemlere ait yazılara genel olarak bu isim verilmektedir (Hui, 2006, s. 6-7).

Klasığı (诗经), Belgeler Klasığı (书经), Törenler Klasığı (礼经), Değişimler Klasığı (易经), Şarkılar Klasığı (乐经) ve Bahar-Güz Kayıtları (春秋)'dır (Ünal Chiang, 2021, s. 231).

İlkbahar-Sonbahar ve Savaşan Beylikler Döneminden (春秋战国 M.Ö. 770 - M.Ö. 221) başlayarak Çin yazısı bölgesel farklılıklar göstermeye başlamış, her bir yazı türü farklı yönlerde gelişmeye devam etmiştir. Bu durum Qin Hanedanlığı döneminde yazının standartlaştırılma çabası ile belirli derecede son bulmuştur. Qin Hanedanlığı imparatoru Qin Shi Huang Di'nin pek çok reform hareketinden bir tanesi olan yazının standartlaştırılması sonrası Zhuan Shu (篆书)³ yazı sistemi oluşturulmuş ve Qin Hanedanlığı boyunca en çok kullanılan yazı sistemi olmuştur (Qiu, 1994, s. 60; Chen, 2003, s. 119-122; Avcı, 2016, s. 45). Bu dönemde tarihsel nesir ve felsefi nesir yazımında gelişme yaşanmıştır. Tarihsel nesir olarak yazılan eserlerin başında Bahar-Güz Kayıtları (春秋), Zou Zhuan (左传), Guo Yu (国语) ve Savaşan Devletler Stratejisi (张国策) gelmektedir⁴. Felsefi nesir olarak yazılan eserlerin başında ise Konuşmalar Klasığı (论语), Meng Zi (孟子), Zhuang Zi (庄子) gelmektedir⁵.

Qin Hanedanlığı'ndan sonra kurulan Han Hanedanlığı'nın (汉朝 M.Ö. 206-M.S. 220) dört yüz yıllık hükümdarlığı sırasında siyasi ve ekonomik gelişmelerin yanı sıra edebiyat ve sanat alanında da pek çok gelişme yaşanmıştır. Yazın alanında, Çin ve komşu ülkelere ait tarihi bilgileri edinmemize imkân sağlayan tarih kitapları, seyahatnameler ve ansiklopedilere ek olarak felsefe ve şiir alanındaki çalışmaları içeren eserler ortaya konulmuştur. Sanat alanında ise resim ve kabartma eserler ön plana çıkmaktadır (Eberhard, 1995, s. 113-122). Han döneminin en bilinen eserleri Sima Qian (司马迁) tarafından yazılmış olan Tarih Kayıtları (史记) ve Bangu (班固) tarafından yazılmış olan Han Shu (汉书)'dur⁶.

³ Zhuan Shu (篆书), Batı Zhou Hanedanlığı (M.Ö. 1027-256) dönemine ait olduğu tahmin edilen taş yazıtlardır. Kendi içerisinde Da Zhuan (大篆) ve Xiao Zhuan (小篆) olarak iki kısma ayrılmaktadır. Da Zhuan; Fal Yazıtları, Bronz Yazıtları içerir. Xiao Zhuan, Qin Hanedanlığı boyunca en sık kullanılan yazı sistemini ifade etmektedir. Xiao Zhuan'ın günümüz klasik Çin yazısının temelini oluşturduğu aktarılmaktadır (Avcı, 2016, s. 45).

⁴ Eserler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Liu, Z. (2016). Zhong Guo Wenxue (Cilt I). İstanbul: Likya Yayınları.

⁵ Eserler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Liu, Z. (2016). Zhong Guo Wenxue (Cilt I). İstanbul: Likya Yayınları.

⁶ Eserler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ceylan, E. (2022). Antik Çin Tarih Yazıcılığı: Sima Qian. A. Bedir, B. Soykan ve U. Cenk (Yay. haz.). *Uluslararası Prof. Dr. Halil İnalçık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumu* Bildiri Kitabı (Cilt 1) içinde (s. 569-582). Ankara: Türk Tarih Kurumu; Bedel, B. (2022). Han Shu'nun Çin Tarihçiliğindeki Önemi. *Türk Tarih Kurumu Uluslararası Prof. Dr. Halil İnalçık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumu* (Cilt 1) içinde (s. 583-592). Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Han Hanedanlığının yıkılışından sonra Çin, Eberhard'ın tabiri ile bir parçalanma dönemine girmiştir (Eberhard, 1995, s. 123). Wei Jin Güney Kuzey Hanedanlıkları (魏晋南北朝) (220-589) adı verilen bu parçalanma dönemi yaklaşık üç yüz yıl sürmüştür. Sürekli askeri mücadele içerisinde geçen Wei Jin Güney Kuzey Hanedanlıkları dönemi, diğer dönemlere göre edebiyata sınırlı gelişme imkânı sunmuş olsa da pek çok edebi tarz bu dönemde olgunlaşmıştır. Konfüçyüs düşüncesinin etkisinin azalması, Budizm düşüncesinin yayılması gibi etmenlerin edebiyat üzerinde de etkileri olmuştur. Bu dönemde şiir, roman, beyit yazın ve nesir gibi edebi türlerde değişimler ve gelişmeler yaşanmıştır (Liu, 2016, s. 49). Ondandan fazla nesir ve şiirsel denemesi günümüze kadar ulaşmış olan yazar ve şair Tao Yuanmin (陶渊明) bu dönemde yaşamıştır. Şeftali Çiçeği Baharı (桃花源记) ve Bay Wuliu'nun Biyografisi (无利先生传) Tao Yuanming'in en bilinen nesirleridir.

Sui Hanedanlığının (隋朝 589-618) kurulması ile bu dağılma dönemi son bulmuştur. Ancak Sui Hanedanlığı da pek çok zorlukla karşı karşıya kalmıştır. Bunlardan bir tanesi kuzey ve güneyin yıllarca süren mücadelesi sonucunda gündelik hayatta konuşulan dil ve yazı sistemlerindeki farklılıklardır. Bu durum her ne kadar dilsel ve yazın alanında çeşitliliği beraberinde getirmiş olsa da öğretim esasları, ekonomik ve sosyal bünyeleri farklı olan toplulukların aynı hanedanlığın yönetimi altına girmesi, ister istemez sorunları da beraberinde getirmiştir. Bölgesel yönetimler arasında çıkan anlaşmazlıklar, ticaret ve ulaşımda yaşanan sorunlar, Büyük Kanal'ın inşaatı ve diğer kavim ve devletlerle süren savaşlar, Sui Hanedanlığını yıpratmıştır. 615 yılından itibaren başlayan isyanlar hanedanlığın 618 yılında yıkılmasına sebep olmuştur. Bir geçiş süreci niteliğinde olan Sui Hanedanlığı döneminde edebiyat ve sanat alanında neredeyse hiçbir gelişme yaşanmamıştır (Eberhard, 1995, s. 191-196).

Çin yazısı, özellikle de klasik Çin edebiyatı araştırılırken yazının çok masraflı ve yazmanın çok zor olduğu göz önünde bulundurulmalıdır (Eberhard, 1995, s. 71). Daha önceden bahsettiğimiz yazı sistemleri zaman içerisinde gelişerek, yenilenecek ilerleme kaydetmiş olsa da yazılar, dar tahtalar ve bambu çıtalar üzerine kazıma yöntemi ile yazılıyordu. Bu durum onların yazılmasını zorlaştırdığı gibi taşınmasını ve saklanmasını da olumsuz yönde etkiliyordu. Her ne kadar sonraki dönemlerde mürekkep kullanılmış olsa da yazılan malzemelerin kullanışsız olması uzun metinlerin oluşturulmasına imkân vermiyordu. Bu sebeptendir ki klasik edebiyat eserleri mümkün olduğu kadar kelimelerden tasarruf edilerek yazılmıştır (Xing, 1976, s. 45). Yazılar daha sonraki dönemlerde ipek kumaşlar üzerine yazılmaya

başlanmıştır ancak ipek çok pahalı olduğu için herkesin temin edemediği bir malzemedir (Carter, 1955, s. 3-4) (Eberhard, 1995, s. 71). Kâğıdın keşfedilmesi ile birlikte taşınması ve temin edilmesi diğer malzemelere göre daha kolay bir yazı malzemesine geçilmiştir. Ancak kâğıt da ilk başlarda çok fazla üretilmediği için yine belirli bir ekonomik ve sosyal seviyedeki kesimin kullandığı bir malzeme olmuştur. Daha sonrasında kâğıdın üretiminin artması ve matbaanın icadı ile birlikte çok ve daha ucuz yazılı eserler temin edilmeye başlanmıştır. Yazılı eserlerin ucuz olması onların halk tarafından da satın alınıp okunmasını sağlamıştır. Ancak burada da yazılı ve sözlü dil arasındaki fark daha net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Yazı dilini iyi anlayamayan halk, yazı dili edebiyatına da fazla ilgi gösterememiştir (Xu, 2003, s. 328-331) (Eberhard, 1995, s. 72). Bu sebeple gündelik konuşma dilinde yazılmış olan eserlerin çoğaltılması daha yaygındır. Bu duruma bakarak, yazı malzemesinin niteliğinin ve hitap ettiği kitlenin, Çin edebiyatının gelişme tarzında ve yönünde etkisi olduğunu söylemek mümkündür.

Çalışmanın konusu olan Yingying'in Hikâyesi, tarihsel eleştiri yöntemi ile ele alınmıştır. Bu bağlamda incelenecek olan metnin yanlışsız olması önem arz etmektedir. Yingying'in Hikâyesi'nin çağdaş Çince'ye ve İngilizce'ye pek çok tercümesi bulunmaktadır. Çalışmada, hikâye klasik Çince metinden⁷ tercüme edilerek kullanılmıştır. Tarihsel eleştirinin önemli basamaklarından biri de biyografiye geniş yer verilmesidir. Yazarın hayatı, sanat anlayışı hakkında verilen bilgiler, yazarın eserinin aydınlatılmasında fayda sağlamaktadır. Berna Moran tarihsel eleştirinin ilkelerinden bahsederken şöyle söylemektedir:

Okurun geçmiş yüzyıllarda yazılmış bir eseri anlayabilmesi, tadına varabilmesi ve değerlendirebilmesi için eserin yazıldığı çağdaki koşullar, inançlar, dünya görüşü, sanat anlayışı ve gelenekleri hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Bundan ötürü eseri tam anlamıyla kavrayabilmek, ona doğru bir açıdan bakabilmek için okurun o çağa dönebilmesi, yazarın amaçlarını anlayabilmesi ve o çağın okurunun gözleriyle bakabilmesi lazımdır esere (Moran, 2018, s. 78-79).

Tarihsel eleştirinin bu ilkesinden yola çıkarak önce Tang dönemi edebiyatı ve nesir yazımı, sonrasında yazar Yuan Zhen'in biyografi hakkında bilgi vermek faydalı olacaktır.

⁷ Yingying'in Hikâyesi'nin klasik çince metnine ulaşmak için bkz. Zhen, Y. (2006). 中国哲学书电子化计. Erişim tarihi: 7.7.2020, <https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=968758&remap=gb>

TANG DÖNEMİ EDEBİYATI VE NESİR

618 yılında kurulan Tang Hanedanlığı, (唐朝) Çin'in en uzun süre hüküm süren hanedanlıklarından bir tanesidir. Siyasi, askeri ve ticari başarılarla ek olarak Tang Hanedanlığı, Çin edebiyatına altın çağını yaşatan dönem olmuştur. Bu dönemde imparator ve yöneticilerin, edebiyat ve sanat alanına ilgileri sayesinde pek çok gelişme yaşanmış; sanatçı, yazar ve şair yetiştirilmiş; okullar açılmış; şiir başta olmak üzere pek çok türde ve konuda eser ortaya konulmuştur. Edebiyat eserleri arasında her ne kadar şiirler ağırlıkta olsa da nesirler de geniş yer tutmaktadır. Quan Tang Shi (全唐诗)⁸ içerisinde iki bin iki yüzden fazla şairin yaklaşık elli bin şiiri bulunmaktadır; Quan Tang Wen (全唐文)⁹ içerisinde üç bin üç yüz yazarın yazdığı yaklaşık yirmi bin metin bulunmaktadır. Ayrıca bu dönemde yazılmış iki yüz yirmiden fazla romandan bahsedilmektedir (Liu, 2016, s. 79). Şiirin baskın etkisi nesirlerde de görülmekte, metinlerde bu iki edebî tür sıklıkla birlikte yer bulmaktadır.

Tang döneminde şiirin yanı sıra nesir türünde de pek çok eser üretilmiştir. Nesirler; Beyit Yazın (骈文)¹⁰ ve Klasik Yazın (古文)¹¹ olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Klasik Yazın, Tang dönemi nesir türünün en fazla değişim göstermiş kısmı olarak bilinmektedir. Klasik Yazın, Qin Hanedanlığı öncesi ve Han Hanedanlığı dönemi

⁸ Quan Tang Shi (全唐诗): Bütün Tang Şiirleri.

⁹ Quan Tang Wen (全唐文): Bütün Tang Metinleri.

¹⁰ Beyit Yazın (Pian Wen (骈文): Nesirden farklı olarak paralel tarzda yazılmış metinleri ifade eder. Han Hanedanlığının sonlarında ortaya çıkmış, Wei-Jin Güney ve Kuzey Hanedanları döneminde tam olarak oluşturulmuştur. Başlıca özelliği, yan yana gelmesine dikkat edilen dört veya altı cümle kalıbıdır. Şiirlerde biçim ve kafiye kuralları açısından düz ve ahenkli kullanıma, retorikte ise süsleme ve imaların kullanımına önem verilir. Beyit Yazın, biçimsel becerilere odaklandığından, içeriğin ifadesi genellikle sınırlıdır (Xu, 2003, s. 328-329).

¹¹ Klasik Yazın (Gu Wen (古文): Genel olarak Dört Mayıs Hareketi öncesi klasik Çince ile yazılan metinleri (Beyit Yazın hariç) ifade etmek için kullanılır. Değişimler Klasığı (易经), Konuşmalar Klasığı (论语), İlkbahar-Sonbahar Kayıtları (春秋) bu klasik eserlerin başında gelmektedir. Beyit Yazın'ın aksine tek cümleli ya da tek satırdan oluşan, belli bir biçim ve kafiye kurallarına uygun olarak yazılan eserlerdir. Tang dönemi edebiyatçılarından Han Yu ve Liu Zongyuan, Qin ve Han Hanedanlıkları dönemi edebi eserlerinin zengin içerik, serbest uzunluk ve akıcılık özelliklerini restore edebileceklerini savunmuşlar ve bu türde oluşturdukları eserleri Klasik Yazın olarak adlandırmışlar ve edebiyatta Klasik Yazın Hareketine öncülük etmişlerdir (Liu, 2016, s. 84-85).

nesirlerini ifade etmektedir. Yazar Han Yu'nün (韩愈)¹² başlattığı Klasik Yazın Hareketi (古文运动), bu türde yazılmış olan eserlerin içeriğini zenginleştirmeyi, eserleri yanlış yazım veya kopyalama nedeniyle oluşan fazlalıklardan arındırmayı ve anlatımda akıcılığı amaçlamaktadır. Araştırmacı Liu; Tang Dezong (唐德宗) döneminde, Han Yu ve Liu Zongyuan'ın (柳宗元) Klasik Yazın'ın öğrenilmesi üzerine yaptığı çalışmaların pek çok edebiyatçı tarafından desteklendiğini aktarmaktadır (Liu, 2016, s. 84). Onların bu çabaları sonucunda Klasik Yazın, Beyit Yazın'ın yerini almaya başlamıştır. Han Yu, eski nesirleri taklit etme yöntemine karşı çıkmaktadır. Açık ve anlaşılır olmanın; nesir yazımının temel ögesi olması gerektiğini, nesirlerde bireysel yazım tekniklerin oluşturulabileceğini savunmaktadır (Liu, 2016, s. 84). Onun bu düşüncesi dönemin insanlarını etkilemiş ve Klasik Yazın Hareketini başarıya ulaştırmıştır. Han Yu'nün nesirleri, içerik bakımından zengindir, duygu ve düşüncelere geniş yer verilmektedir ve tek bir yazım şekline bağlı kalmayıp farklı formlardan oluşmaktadır. Zhang Zhongcheng'in Biyografisi (张中丞传后叙), Ustanın Konuşmaları (师说) Han Yu'nün bu tür eserlerine örnek olarak verilmektedir (Liu, 2016, s. 84-85). Tang Hanedanlığı döneminde ortaya konulan nesirler, sonrasında kurulan Song Hanedanlığının nesirlerini büyük ölçüde etkilemiştir. Tang-Song Hanedanlıkları Sekiz Büyük Ustasından (唐宋八大家)¹³ altı tanesi Song dönemi yazarlarıdır. Bu yazarlardan Ou Yangxiu (欧阳修) Song dönemi nesrinin kurucusu ve önde gelen temsilcisidir.

Tang döneminde, en yaygın nesir türü kısa hikâyelerdir. Kısa hikâyelerin temeli Wei-Jin Güney Kuzey Hanedanlıkları dönemine kadar uzanmaktadır. Bu kısa hikâyeler Tang döneminde gelişme göstermiş; konu bakımından mistik öğelerin

¹² Han Yu, 768-824 yılları arasında yaşamış bir şair, yazar, düşünür ve devlet adamıdır. Henan bölgesi, Heyang şehrinde doğduğu aktarılmaktadır. Bu yer günümüzde Henan eyaleti, Mengzhou şehridir. Yaşadığı dönem Tang Hanedanlığının yükselme dönemine denk gelmektedir, bu sebeple şiirlerinin konuları daha canlı ve tavsiye verir/eleştirir niteliktedir. Han Yu, Yuanhe'nın on ikinci yılında (817 yılı) Huaixi İsyanını bastırmak için Savaş Bakanı olarak görev yapmış, Budizm düşüncesi ile ilgili söylemleri sebebi ile rütbesi düşürülmüş, Chaozhou Valisi olarak görev yapmıştır. Zhangqing'in dördüncü yılında (824 yılı), 57 yaşında, Han Yu hastalanarak hayatını kaybetmiştir. Öldüğünde ünvanı "Wen (文)" olduğu için, öldükten sonra kendisine Han Wen Gong (韩文公) adı verilmiştir. Han Yu, edebi ve felsefi alanda Tang döneminin en önemli entelektüelleri arasında yer almaktadır. Çalışmalarının kendi dönemi ve sonrasında edebiyat ve düşünce hayatı üzerinde büyük etkisi olmuştur. Düz yazı, şiir ve eleştiri türlerinde eserler vermiş, bu yazılarında döneminin günlük yaşamını ve felsefesini ele almıştır. Budizm ve Taoizm'in revaçta olduğu bir ortamda Konfüçyüsçü düşünceyi savunmuş, bu düşüncelerini edebi eserlerine de yansıtmıştır. Sarı kitap kaynak olarak gösterilecek (Qing, 2009, s. 92-93).

¹³ Tang Song Hanedanlıkları Sekiz Büyük Ustası (唐宋八大家): Ou Yangxiu (欧阳修), Su Xun (苏洵), Su Shi (苏轼), Su Zhe (苏辙), Zeng Gong (曾巩), Wang Anshi (王安石).

anlatımından sıyrılmış ve gerçek konuları ele alan bilinçli bir edebî tür hâline gelmiştir. Çin edebiyatının önde gelen yazarlarından olan Lu Xun, Çin Romanının Kısa Tarihi (中国小说史略) adlı kitabında Tang dönemi kısa hikâyelerinden “ *anlatımı dolaylı, dili büyüleyicidir*” (Xun, 2012, s. 118) şeklinde bahsetmektedir.

Liu Zhaoming; Tang kısa hikâyelerinin gelişim dönemlerini erken, müreffeh, orta ve geç olmak üzere incelemektedir. Ona göre erken ve müreffeh Tang dönemi başlangıç, orta Tang dönemi gelişme, geç Tang dönemi gerileme dönemidir. Bu dönemlerin özellikleri ile ilgili şöyle söylemektedir:

Erken-müreffeh dönem, kısa hikâyelerin önceki altı hanedanlığın mistik öğelerinden Tang tarzı kısa hikâyelere geçiş dönemidir. Bu döneme ait fazla eser bulunmamaktadır ve sanat anlayışı olgunlaşmamıştır. Wang Du'nun (王度) Antik Ayna (古镜记) ve Zhang Zhuo'nun (张鷟) Youxian Mağarası (游仙窟) hikâyelerini bu döneme ait eserlere örnek olarak verebiliriz. Orta Tang döneminde çok sayıda kısa hikâyeye yazarı yetişmiş ve pek çok eser üretilmiştir. Eserlerin konuları mistik öğelerden çok gerçek hayata dayanmaktadır. Bu dönemde efsanevi canlılardan ve olaylardan sıyrılmış, kadın erkek arasındaki aşk hikâyeleri ve imparatorluk sınavını konu alan eserler çok yaygındır. Bu eserlerde olay örgüsü karışık, ayrıntılar canlı ve anlatım zariftir. Chen Xuanyou'un (陈玄祐) Ruhtan Ayrılmak (离魂记) ve Yuan Zhen'in (元稹) Yingying'in Hikâyesini (莺莺专) bu dönemin eserlerine örnek olarak verebiliriz. Geç Tang döneminde kısa hikâyelerin sayısında azalma olmuştur ve sanat anlayışı olarak gerileme yaşanmıştır. Bu dönemde aşk konulu eserler azalırken kahramanlık ve tarihi olayları konu alan eserler artmıştır. Niu Sengru'nun (牛僧孺) Mistik Kayıtlar (玄怪录) eseri bu dönemde üretilen kısa hikâyelere örnek olarak verilebilir (Liu, 2016, s. 85).

Tang dönemi kısa hikâyelerinin Çin edebiyatı üzerinde büyük etkisi olmuştur. Yuan, Ming ve Qing Hanedanlığı döneminde ortaya konulan hikâye, roman ve opera eserlerinde bu dönemin etkisi açık şekilde görülmektedir. Yuan dönemi yazarlarından Wang Shifu (王实甫)'nun Batı Kanadı Öyküsü (西厢记), Yingying'in Hikâyesi'nden esinlenilerek oluşturulmuş bir opera eseridir.

YUAN ZHEN (元稹) VE YINGYING'İN HİKÂYESİ (莺莺传)

Çin tarihinin hemen hemen her döneminde aşk ve sevgi üzerine eserler ortaya konulmuştur. Tang dönemi eserlerinden Yingying'in Hikâyesi bunlardan bir tanesidir. Yuan Zhen tarafından yazılmıştır. Hikâye her ne kadar nesir tarzında yazılmış olsa da Yuan Zhen daha çok şiirleri ile tanınan bir şair, yazar ve politikacıdır. Bu sebeptendir ki Yingying'in Hikâyesi'nde şiirlere geniş yer vermiştir.

Yuan Zhen 779-831 yılları arasında yaşamıştır. Asıl adı Wei Zhi (微之), bir diğer ismi ise Wei Ming (威明) olarak geçmektedir (Qing, 2009, 页 263). Xianbei Soyundan geldiği aktarılan yazar Henei şehrindedir (Günümüz Henan Bölgesi Luoyang şehri). Babasını sekiz yaşında kaybetmiştir. Annesi, yazara hat sanatını öğretmiştir. Zhenyuan (贞元)'in¹⁴ dokuzuncu yılında (793) imparatorluk memuriyet sınavını geçmiş, on sekizinci yılında (802) görevinde yükselmiş, daha sonrasında ise sekreterlik biriminde kâtiplik görevine, 806 yılında görevde yükselerek askeri birimde sol sözcülük görevine, 822 yılında Bayındırlık Bakanlığında bakan yardımcılığı görevine getirilmiştir (Qing, 2009 , s. 264; Sun, 2007, s. 159). 831 yılında Wuchang Askeri Garnizonunda görevli olduğu dönemde vefat etmiştir.

Yuan Zhen ve Tang Hanedanlığının en çok eser üreten şairlerinden bir tanesi olan Bai Juyi (白居易)¹⁵ ile çok yakın arkadaştır. İkili, edebiyatta Yeni Yuefu¹⁶ Hareketini (新乐府运动) başlatmışlardır. Bu dönemde Klasik Yuefu tarzında yazılan pek çok eser bulunmaktadır. Yuan Zhen ve Bai Juyi bu klasik eserlerin temalarını kullanarak yeni eserler oluşturmuşlardır. Zhang Ji (张籍) ve Wang Jian (王建), Yeni Yuefu tarzında eserler ortaya koymak için çok çaba harcamışlardır. Bai Juyi ve Yuan Zhen'in bazı eserleri bu hareketin özelliklerini, yuefu yaratımlarını ve genel şiir teorilerini sistematik olarak açıklamaktadır. Onlara göre şiirler insanların duygularını açığa çıkarmalı; yazılı eserler güncel olayları, halkın durumunu yansıtmalı; olaylar imalı veya ironik yollara başvurmadan açık bir şekilde anlatılmalı; ağdalı, anlaşılması zor anlatımdan uzaklaşmalı, basit ve herkesin anlayabileceği şekilde yazılmalıdır. Bu hareket sadece edebiyatta eser türleri, oluşturma yöntemleri,

¹⁴ Tang Dezong'un (唐德宗) hükümdarlığının 785-804 yılları arasına verilen isimdir. Zaman aralığının hesaplanmasında Fang Shiming (方诗铭)'in Zhongguo Lishi Ji Nian Biao (中国历史纪年表)'da belirttiği süreler esas alınmıştır.

¹⁵ Bai Juyi (白居易) hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Pamuk Öztürk, N. (2016). Tang Dönemi Şiiri ve Bai Juyi (白居易). *Current Research in Social Sciences*, 2(2), 79-85. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uresosc/issue/24870/262810>

¹⁶ Yuefu (乐府): Çin tarzı lirik şiir anlamına gelmektedir.

eserlerin yazımı ve konularında yeniliği amaçlamamaktadır. Aynı zamanda değişim talep eden toplumsal ve siyasal mücadelenin edebî bir yansımasıdır (Sun, 2007, s. 160-161).

Yuan Zhen tarafından yazılan, Zhang Sheng ve Cui Yingying'in aşkının anlatıldığı hikâyeye özetle şu şekildedir: Zhang Sheng, dönemin başkenti Chang-an'a giderken Pu şehrinde bir tapınakta konaklar. Aynı tapınakta Yingying, Yingying'in annesi ve erkek kardeşi de konaklamaktadır. Yaşanan olaylar sonucunda Yingying'in annesinin Zhang Sheng'in uzaktan teyzesi olduğunu öğrenirler ve akrabalık bağı kurarlar. Zhang Sheng, Yingying'i ilk görüşte beğenir ve ona âşık olur. Yingying ise ilk başlarda bu aşka karşılık vermezken daha sonrasında kayıtsız kalamaz ve iki âşık gizlice buluşmaya, birbirlerine şiirler mektuplar yazmaya başlarlar. Bir süre sonra Zhang Sheng'in memurluk sınavına girebilmesi için Chang-an'a gitmesi gerekir ve Yingying'in yanından ayrılır. Bir yıl ayrılıktan sonra Yingying'e hediyelerle birlikte gönderdiği mektubunda sınavda başarısız olduğunu, tekrar sınava katılabilmek için bir sonraki sınava kadar başkentte kalması gerektiğini söyler. Sevdiği erkeğin yanına dönmesini uman Yingying, hayal kırıklığı yaratan bu mektuba son derece metanetli bir şekilde cevap yazar ve bir daha Zhang Sheng ile görüşmemeye karar verir. Daha sonrasında Zhang Sheng her ne kadar Yingying'i görmek için yakınına gelse de, mektuplar, şiirler yazsa da onu kendisiyle görüşmeye ikna edemez. Sonunda Zhang Sheng da kendi hayatına devam edebilmek için Yingying'in yaşadığı şehirden ayrılır. Uzun yıllar sonra Zhang Sheng tekrar Yingying'in yaşadığı şehre gelir ve onun yaşadığı evi bulur. Zhang Sheng, Yingying'i unutamamış başka bir kadınla evlenmemiştir. Yingying ise o dönemki toplum kuralları doğrultusunda ideal bir kız evladın yapması gerekeni yapmış ve kendi ailesinin toplumsal statüsüne uygun bir ailenin oğluya evlenmiştir. Zhang Sheng, Yingying'in evine gider. Yingying'in eşine kendisini tanıtıp, kuzeni ile görüşmek istediğini söyler. Zhang Sheng'in bu isteğinde herhangi bir sakınca görmeyen eş, isteği kabul eder, Yingying'e haber gönderir fakat Yingying, bu isteği toplumun kendisine yüklediği etik kurallara uymadığı için reddeder. Evli bir kadının kuzeni dahi olsa bekâr bir erkekle görüşmesinin doğru olmadığını düşünmektedir. Yingying, Zhang Sheng'in bu duruma çok üzüldüğü haberini alınca da ona gizlice bir şiir yazar:

Yüzüm çöküp zayıfladığımdan beri,
On binlerce geri dönüş için ayağa kalkamayacak kadar bitkinim.
Yanımdaki insanlara karşı duyduğum utanç bile kaldıramazken beni,
Aşkım için yorgun, bitkin olmaktan utanıyorum.

Bu şiirle umutlanan Zhang Sheng, sevdiği kadına ulaşmak için çok çaba harcar ancak bir karşılık bulamaz. Birkaç gün sonra Yingying, son kez Zhang Sheng'a bir şiir gönderir. Zhang Sheng bu şiirle Yingying'i bir daha göremeyeceğini anlar.

Bugün hangi yoldan vazgeçersen,
Sadece kendin ve ailen içindir.
Hâlâ geçmiş için bir şeyler yapacaksan,
Yanında olanları sevip korumak en iyisidir ¹⁷.

Bu son mektup ikilinin ilişkisinin tamamen bittiğinin kanıtıdır.

Hikâyenin otobiyografik bir eser olduğu, Yuan Zhen'in hikâyenin sonunda yer verdiği şu ifadeden anlaşılmaktadır: "Çevresindeki insanlar Zhang'ı, sorunlara çözüm getirmede başarılı birisi olarak tanıyorlardı. Arkadaşlarımızla bir araya geldiğimizde bunun ne anlama geldiğini konuşurduk. Bu kadar akli başında bir insanın neden böyle davrandığını, kafasının nasıl bu kadar karmakarışık olduğunu tartışırdık. Zhenyuan'ın dokuzuncu ayında (贞元年) arkadaşımız Li Gongzuo (李公佐), Jiang-an'da evimize (Yuan Zhen'in evinde) misafirimiz oldu. Ona bu hikâyeyi anlattığımda durumun son derece alışılmadık olduğunu söyledi. Akabinde ben de "Yingying'in Şarkısı'nı" yazdım".

Hikâyenin giriş bölümünde Pu şehrinde çıkan bir ayaklanmadan bahsedilmektedir. 785-805 yılları arasında Pu şehrinin yöneticisinin ölümünün ardından yeni yöneticiyi onaylamayan askerler ayaklanma çıkarmışlardır. Genel ayrıntıları ile hikâyede yer bulan bu ayaklanma bize dönemin toplumsal olaylar, İmparatorluğun bu olaylara karşı sergilediği tavır ve askerlerin bölgesel yönetim üzerindeki etkisi hakkında bilgi vermektedir. On gün süren ayaklanma, doğrudan imparator tarafından görevlendirilen komutan Du Que'nin, askerleri kontrol altına almasıyla bastırılmıştır. Ayaklanma sırasında askerler sosyal sınıf, ekonomik durum ayrımı yapmadan Pu halkının evlerini ve eşyalarını yağmalamışlardır.

Dul bir kadın olan Bayan Cui (Yingying'in annesi), son derece zengin ve güçlü bir kadın olarak anlatılmaktadır. Ancak erkek egemen toplum yapısında Bayan Cui'nin gücü ve serveti ayaklanma sırasında ailesini ve mal varlığını korumada yeterli olmamıştır. Bu sebeple uzaktan akrabası olan Zhang Sheng'dan (hikâyede erkek figürünün temsilcisi) yardım istemiştir. Zhang Sheng, Cui ailesinin ayaklanmada zarar görmemeleri konusunda komutan Dang ile görüşmüş ve söz almıştır. Bu

¹⁷ Hikâyenin tam metninin Türkçe tercümesi için bkz. Zhen, Y. (2021, Eylül). Ying Ying'in Hikâyesi (N. Pamuk Öztürk, Çev.). *Sözcükler Edebiyat Dergisi*, 93, 112-122.

ayaklanma Zhang Sheng ve Bayan Cui'nin tanışmasını ve uzaktan akraba olduklarını öğrenmelerini, Zhang Sheng'in Bayan Cui'nin saygısını kazanmasını sağlamıştır. Ayaklanma sonrasında Zhang Sheng ile kızını tanıştırmaması, Bayan Cui'nin üstü kapalı olarak ailesini koruyup kollayacak bir erkek bireye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Eserde sıkça bahsedilen karakterlerden bir tanesi de Yingying'in hizmetçisi Hongniang (红娘)'dır. Hongniang kelimesi, arabulucu, çöpçatan anlamına gelmektedir. Hikâyede Yingying'in üstündeki etkisi net bir şekilde görülmektedir. Yingying'i nasıl etkileyebileceği konusunda Zhang Sheng'a yardım etmiş; Zhang Sheng'a nasıl davranması gerektiği konusunda da Yingying'e fikir vermiştir. Bu durum, karaktere Hongniang isminin verilmesinin tesadüf olmadığını göstermektedir. Hikâyede, Hongniang'ın kişiliği, davranışları, konuşma tarzı ayrıntıları ile verilse de fiziksel özelliklerinden hiç bahsedilmemektedir.

Hongniang, bir gece Yingying'i Zhang Sheng'la buluşmaya götürmüştür. Yingying'i odaya götürürken ki hâli hikâyede şu şekilde anlatılmaktadır:

...Hongniang, kolunun altında bir yorgan ve elinde bir yastık tutarak kapının önünde duruyordu. Zhang'a "*Hanım geliyor, hanım geliyor! Neden hala uyuyorsun?*" diye sordu. Ardından yastığı ve yorganı olduğu yere bırakıp gitti. Zhang, gözlerini ovuşturup yatağının üzerinde oturarak bir süre bekledi. Bunun bir rüya olup olmadığı konusunda emin değildi. Yine de beklemeye devam etti. Kısa bir süre sonra, Hongniang iki eliyle Yingying'in ellerinden tutarak geri geldi. Odaya geldiklerinde, Yingying'in baştan çıkarıcı derecede güzel giyinmiş olduğunu gördü. ... Gün ağarmaya başlamıştı. Hongniang'ın odaya girişi Yingying'in gitme zamanının geldiği anlamına geliyordu. Yingying hafif hafif ağlayarak yatakta döndü ve sonrasında ayağa kalktı. Hongniang, sanki kırılacak bir eşya taşıyormuşçasına Yingying'i ellerinden tutarak götürdü (Zhen, 2021, s. 115).

Hernekadar tek hareketten yola çıkarak bu durumu ayak bağlama geleneği ile kesin bir şekilde ilişkilendirmemiz mümkün olmasada; Hongniang'ın Yingying'in yürümesine yardımcı olmadaki bu hassasiyeti bizlere Tang toplumunun elit

tabakasında bulunan kadınlar arasında yaygın olan ayak bağlama geleneğini¹⁸ Yingying'in de uyguladığını düşündürmektedir. Kadınlarda ayak bağlama geleneği, Çin kültüründe binlerce yılı aşan bir geçmişe sahiptir. 4-7 yaş arasındaki kız çocuklarının ayak parmaklarının (başparmak hariç) ayağın altına gelecek şekilde kıvrılması, tarak kemiğinin kırılarak, ayak tabanının topuğa mümkün olduğunca yaklaştırılması ve bu hâldeyken sıkıca bağlanması yöntemiyle uygulanan bu geleneğin ortaya çıkışı hakkında çeşitli yorumlar yapılsa da başlangıcının Tang Hanedanlığı dönemine kadar uzandığı aktarılmaktadır. Bu uygulama ilk olarak sarayda ki kadınlar arasında başlayarak toplumun elit tabakasına etki etmiş, daha sonra da elit tabakayı taklit etme isteği duyan alt sınıf arasında yayılmıştır (Ünal Chiang, 2011, s. 148). Ayak bağlama, belli standartlara bağlı olmayıp farklı şekillerde yapılmaktadır. Kadın güzelliği için bir standart hâline dönüşen, daha çekici ve zarif olduğu düşünülen bu küçük ayaklar, kadınlarda sosyal statünün bir göstergesidir. Ayağı bağlanan kadınlar tek başlarına yürüyemedikleri için sürekli bir yardımcıya ihtiyaç duymaktadır. Hikâyede dönemin sosyal, kültürel yapısı hakkında bilgi sahibi olabileceğimiz ayrıntılar Yingying ve Zhang Sheng aracılığı ile verilmektedir.

Eser, feodal toplumdaki suç kavramını ve kadının feodal toplum içerisindeki trajik kaderini ortaya koymaktadır. Hikâyenin başrolündeki Yingying, son derece göz alıcı, çarpıcı ve güzel bir karakter olarak işlenmiştir. Aşk ve etik kuralların savaşında, Yingying'in karmaşık ve çelişkili duygusal tavrı hikâyede derinden açığa çıkarılmaktadır. Yingying genel olarak cesur ve baskın bir karakter olarak karşımıza çıkmaktadır; O, feodal etik kuralların duvarlarını yıkmış, korkusuzca Zhang Sheng'a âşık olmuş, sevdiği erkekle görüşebilmek için mektuplar, şiirler yazmış ve tüm kurallara rağmen Zhang Sheng'la buluşmuştur. Daha sonra Zhang Sheng, memurluk sınavına girmek için Chang-an'a giderek Yingying'i yalnız bırakmak zorunda kalmıştır. Sonrasında Yingying, Zhang Sheng'ın göndermeye devam ettiği, hislerini yansıtan hediyeleri reddetmiştir. Yingying, iyilik ve dürüstlüğe daha fazla önem veren bir kadın figürü çizmektedir. Fakat onun hediyeleri kabul etmeme, Zhang Sheng ile görüşmeyi reddetme, mektuplarına cevap vermeme gibi davranışları duygusal zayıflığını gösteren körü körüne bir pişmanlıktır. Hikâyenin sonunda hasret

¹⁸ Yukarıda bahsedilen yöntemle uygulanan gelenek hakkında araştırmacı Ünal Chiang, şöyle söylemektedir: "... Geleneğin uygulanmasında bir standart yoktur. Kimi kız çocuklarının ayakları "Altın Lotus" adı verilen bir tarzda çok sıkı bağlanırken, kimisinin tarak kemiği kırılmamakta, sadece parmaklar sıkıştırılarak ayağın büyümesine engel olunmaktadır". Ayak bağlama geleneği hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ünal Chiang, G. (2011). Çin'de Ayak Bağlama Geleneği "Bir Çift Küçük Ayak; Bir Kap Gözyaşı". A. Küçükler (Ed.). 1. Uluslararası Asya Dilleri ve Edebiyatları Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde (s. 147-154). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

çektğini reddetmediği sevgilisi Zhang Sheng ile görüşmemiştir, bu davranışın ortaya koyduğu başkaldırı aynı zamanda ilk başta onunla aşk yaşamasının sonuçlarını da dolaylı yoldan göstermektedir. Yingying'in hayatı, dönemin zengin ve güçlü ailelerinin kızlarının tipik bir örneği olarak görülmektedir (Yin, 1980, s. 304). Ancak tüm etik kuralları yıkararak yaşadığı aşk onu diğerlerinden ayırmaktadır. Sonrasında yaşadığı pişmanlık, sevdiği adamı kabul etmeyip başkasıyla evlenmesi, etik kuralların zengin ve güçlü ailelerin kızları üzerindeki etkisini göstermektedir. Yingying, bir süre bu etik kurullarla mücadele etmiş olsa da sonrasında kurallara boyun eğmek zorunda kalmıştır. Evleneceği erkeği seçmek onun değil ailesinin isteğine bağlıdır.

Yuan Zhen, Zhang Sheng'i başarılı, yakışıklı, güçlü, samimi ve ahlaklı bir erkek olarak anlatmaktadır. Hikâyede ahlaklı tabiri sadece Zhang Sheng için kullanılmıştır. Zhang Sheng, çevresindeki insanların aksine dış güzelliğe önem vermeyen, zevk peşinde koşmayan, gerçek aşkı arayan bir karakter olarak anlatılmaktadır. Bayan Cui ile uzaktan akraba olması ve Bayan Cui'nin ona yakın davranması, bu dönemde aileler arasındaki sosyal statü sınırı net bir şekilde çizildiği için Zhang Sheng'in da zengin bir aileden geldiğini göstermektedir.

Hikâyede Yuan Zhen'in üzerinde pek fazla durmadığı nokta; Zhang Sheng'in memurluk sınavına tekrar hazırlanmak için başkentte kalma isteğidir. Zhang Sheng'i daha masum göstermek için Yingying'in etik kurallara uymayan davranışının suç olarak algılanmasını sağlamış ve suçlarından dolayı onu cezalandırmıştır. Yinying'in "muhteşem güzellikte" olduğunu söylemekte, Zhang Sheng'i hem duygusal hem de fiziksel olarak çok güçlü bir karakter olarak çizmekte ancak Yingying'in eşinden sadece sosyal statü olarak bahsetmektedir. Bu durum evliliklerde sevgi bağından çok aileler arasındaki sınıf ayrımına dikkat çekmekte, feodal toplumlardaki evlilik bağı hakkında temel sayılabilecek bir özelliği göstermektedir. Bunun dışında hikâyenin her iki karakteri de hem duygusal hem fiziksel hem de sosyal statü olarak ayrıntılı şekilde anlatılmakta ancak aileleri hakkında hikâyenin başında verilen kısa bilgi dışında başka bilgi verilmemektedir.

Song Hanedanlığı döneminde hikâyenin konusu hakkında farklı edebi türlerde eserler üretilmiştir. Örneğin; Yan Shu (晏殊), Su Shi (苏轼) ve Qin Guan (秦观) hikâye hakkında şiirler yazmıştır. Dong Jieyuan (董解元) hikâyeyi operaya dönüştürmüştür. Hikâyenin opera eserine dönüştürülmesi ile olay örgüsü genişletilmiş; teması, Yingying ve Zhang Sheng'in evliliğinin gerçekleşmesinin kendi ellerinde olup olmadığı sorunu üzerinde yoğunlaşmıştır. Dong Jieyuan, hikâyenin sonunu "terkedilme" trajedisinden Cui Yingying ve Zhang Sheng'in kaçıp mutlu bir şekilde bir araya

gelmesi olarak değiştirmiş, onları aşk ve mutluluğun peşinden koşan bir çift olarak göstermiştir (Zhongguo Gudai Xiaoshuo, 2021). Opera eserinde yazar karışık tanımlamalardan sıyrılarak, sanatsal bir yaratım gerçekleştirebilmiş, yoğun ve karmaşık sorunları başarılı sonuçlara bağlayabilmiştir. Dong Jieyuan'ın bu uyarlaması hikâyenin geleneksel temasını bir sıçrama basamağı olarak göstererek anti-feodal temaya daha fazla vurgu yapmaktadır.

Yingying karakterinin isyanında Yuan Zhen, onun kalbindeki çatışmayı ve davranışının nereden geldiği noktasını yakalamıştır. Bu durumun sonucu olarak onu başlangıçta bocalamış, sonrasında mukavemetli, sonrasında tekrar sözünden dönen daha sonrasında tekrar mukavemetli biri olarak aktarmıştır. Yingying ve Zhang Sheng kısa bir süre birbirlerinden ayrılmışlar, sonra tekrar buluşmuşlar, tekrar ayrılmışlardır; ayrıldıktan sonra biri uzun süre unutamamış, hatıraları gömmüş ve evlenmiştir, tekrar diğeriyle buluşmamıştır. Yazar, bu durumun feodal toplumlarda ortaya çıkabilecek anlaşmazlık ve mağduriyet noktasını yakalayarak eseri ortaya koymuştur. Bu bağlamda hikâye de ister istemez derin bir pişmanlığın bitmek bilmeyen trajedisini anlatmakta ve sonuçlarını ifade etmektedir.

Sonuç

Bu hikâye Taiping Guangji (太平广记) de yer almaktadır. Song ve Yuan dönemlerinden itibaren, Çin'de en çok yayılan aşk hikâyelerden bir tanesi olmuştur. Hikâye aynı zamanda Tang-Song Edebi Masallar Antolojisi (唐宋传奇集) ve Tang Hikâyeleri (唐人小说) içinde de yer almaktadır. Yuan Zhen'in yazdığı nesirlerden sadece Yingying'in Hikâyesi korunabilmiştir. Hikâye içinde yazarın ana kahramanlarından Zhang Sheng'in yazdığı otuz mısradan oluşan Gerçek Şiir (会真诗 Hui Zhen Shi) başlıklı şiir olduğu için sonralarında bu eser Gerçeęi Hatırlamak (Hui Zhen Ji 会真记) olarak anılmıştır (Yin, 1980, s. 304-305).

Bu hikâye yayılmaya başladığında; teması, içeriği, olayların anlatımı ve vurguladığı sosyo-kültürel öğeler ile dönemin edebiyat dünyasında sarsıntı meydana getirmiştir. Yuan Zhen ile aynı dönemde yaşamış Yang Juyuan, Li Shen ve diğer pek çok şair bu hikâye için şiirler yazmışlardır. Hikâye sayısız kez geleneksel operaya dönüştürülmüş, ünlü eserlerle karşılaştırılmıştır; Song dönemi Zhao Delin (赵德麟)'in Kelebeęin Çiçeęe Aşkıını Tartışma Şiiri (商调蝶恋花词); Dong Jieyuan (董解元)'in Batı Kanadı Öyküsü (西厢记); Yuan dönemi Wang Shifu (王实甫)'nun Batı Kanadı Öyküsü (西厢记), Guan Hanqing (关汉卿)'in Batı Kanadı Öyküsü Okumaları (读西厢记); Ming dönemi Li Rihua (李日华)'nın Güney Batı Kanadı Öyküsü (南西厢记), Lu Tianchi (陆天

池)'nın Güney Batı Kanadı Öyküsü (南西廂记), Zhou Gonglu (周公鲁)'nun Batı Kanadı Öyküsü Çevirileri (翻西廂记) vb. yayılarak bu güne kadar ulaşmıştır. Wang Shifu (王实甫)'nun Batı Kanadı Öyküsü (西廂记) bu tarz operalar arasında en fazla yayılanlardan bir tanesi olmuştur. Eserin Tang dönemi nesir yazımına etkisi büyüktür, dönemin kısa hikâyeleri arasında ise en ön sırada gelmektedir.

Kaynakça

- Zhongguo Gudai Xiaoshuo. (2021, 06 04). Zhongguo Da Bai Ke Quanshu.
<https://www.zgbk.com/ecph/sublibrary?SiteID=1&ID=130&code=148#sort>
- Avcı, İ. (2016). Çin Yazısının Tarihsel Gelişimi. *Çin Dili* içinde (s. 45-56). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Bedel, B. (2022). Han Shu'nun Çin Tarihçiliğindeki Önemi. A. Bedir, B. Soykan ve U. Cenk (Yay. haz.). *Uluslararası Prof. Dr. Halil İncalcık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumu Bildiri Kitabı* (Cilt 1) içinde (s. 583-592). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Carter, T. F. (1955). *The Invention of Printing in China and Its Spread Westward*. New York: Columbia University Press.
- Ceylan, E. (2022). Antik Çin Tarih Yazıcılığı: Sima Qian. A. Bedir, B. Soykan ve U. Cenk (Yay. haz.). *Uluslararası Prof. Dr. Halil İncalcık Tarih ve Tarihçilik Sempozyumu Bildiri Kitabı* (Cilt 1) içinde (s. 569-582). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Chen, Z. (2003). *Qinxi Wenzhi Yanjiu: Cong Hanzi Shi de Jiaodu Kaocha*. Taipei: Zhongyan Yanjiu Yuan Lishi Yanjiusuo Zhuankan.
- Eberhard, W. (1995). *Çin Tarihi* (3. bs.). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Hui, W. (2006). *Shang-Zhou Jinwen*. Beijing: Wenwu Chubanshe.
- Kırilen, G. (2016). Çin Dili ve Yazının Önceliği. G. Kırilen (Ed.). *Çin Dili* içinde (s. 15-44). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Liu, Z. (2016). *Zhong Guo Wenxue* (Cilt I). İstanbul: Likya Yayınları.
- Moran, B. (2018). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pamuk Öztürk, N. (2016). Tang Dönemi Şiiri ve Bai Juyi (白居易). *Current Research in Social Sciences*, 2(2), 79-85. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/curesosc/issue/24870/262810>

- Qing, G. (2009). Yuan Zhen. *Tangshi Sanbai Shou* içinde. Zhongguo Wenhua Chubanshe.
- Qiu, X. (1994). *Wenzi Xue Gaiyao* (文字學概要) (2. bs.). Taipei: Wanjuanqi Tushu Youxiangongsi.
- Shiming, F. (2013). *Zhongguo Lishi Ji Nian Biao*. Shanghai: Shanghai Shudian Chubanshi.
- Sun, C. (2007). *Sui-Tang Wudai Wenhua Shi*. Shanghai: Dongfang Chuban Zhongxin.
- Şişman, S. (2021). JIA GU WEN (甲骨文) İŞİĞİNDA ÇİN KÜLTÜRÜNE BAKIŞ. O. Köksal (Ed.). *International Congress of Language and Translation Studies Full Text Book-Uluslararası Dil ve Çeviribilim Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı* içinde (s. 135-142). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Ünal Chiang, G. (2011). Çin'de Ayak Bağlama Geleneği "Bir Çift Küçük Ayak; Bir Kap Gözyaşı". A. Küçükler (Ed.). *1. Uluslararası Asya Dilleri ve Edebiyatları Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (s. 147-154). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Ünal Chiang, G. (2021). Tang Dönemi Düşünürü Han Yu'nün "Hakiki Dao" Adlı Eserinde Ru-Dao Ekolleri Çatışması. A. M. DüNDAR ve G. Kırilen (Ed.). *Apam Çin Çalışmaları I* içinde (s. 229-252). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Xing, G. (1976). Poetry and Music. *Chinese Culture*, 17(2), 41-50.
- Xu, L. (2003). *Tang Chao Wenhua Shi*. Shanghai: Shanghai Fudan Daxue Chubanshe.
- Xun, L. (2012). *Zhongguo Xiaoshuo Shilue*. Xin Shijie Chubanshe.
- Yin, M. (1980). Yuan Zhen (Yi Jian Qian). *Zhongguo Gudian Wenxue Mingzhu Tijie*. içinde Beijing: Zhongguo Qingnian Chuban She.
- Zhen, Y. (2006). *中国哲学书电子化计划*. Erişim tarihi: 07.07.2020, <https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=968758&remap=gb>
- Zhen, Y. (2021, Eylül). Ying Ying'in Hikâyesi. (N. Pamuk Öztürk, Çev.). *Sözcükler Edebiyat Dergisi*, 93, 112-122.

Summary

Founded in 618, the Tang Dynasty (唐朝) is one of the longest reigning dynasties in China. In addition to political, military, and commercial successes, the Tang Dynasty was the golden age of Chinese literature. In this period, owing to the interest of the emperors and administrators in the field of literature and art, many developments took place; artists, writers and poets were trained, schools were opened, and works in many genres and subjects, especially poetry, were composed. Although poems are dominant among literary works, prose

also has a wide place. *Quan Tang Wen* (全唐文) includes over twenty thousand texts written by three thousand three hundred authors. In addition, there are more than two hundred and twenty novels written in this period. Tang period prose is divided into two genres, Parallel Literature (骈文) and Classical Literature (古文). Classical Literature is referred as the most changed part of Tang period prose genre. The Classical Literary Movement (古文运动), initiated by the writer Han Yu (韩愈), aimed to enrich the content of the works written in the Classical Literature genre, to purify the works from redundancy due to misspellings or copying, and to ensure fluency in expression. Han Yu opposes the method of imitating ancient prose. He argues that being clear and understandable should be the basic element of prose writing, and that individual writing techniques can be established in prose. As a result of the efforts of writers who supported this movement, Classical Literature began to replace Parallel Literature.

In the Tang period, the most common prose genre was short stories. Tang period stories have been stripped of the mystical elements of earlier periods, becoming a literary genre that deals with real issues. Liu Zhaoming examines the developmental stages of Tang short stories as early, prosperous, middle and late. According to him, the early and prosperous Tang period is the beginning, the middle Tang period is the development, and the late Tang period is the period of decline. Tang period short stories had a great influence on Chinese literature.

In almost every period of Chinese history, works on love and affection have been written. *The Story of Yingying* (莺莺传), written by Yuan Zhen (元稹 779-831), is regarded as one of them. Although the story is written in prose, Yuan Zhen is a poet, writer, and politician best known for his poems. It is for this reason that he gave a wide place to poems in *The Story of Yingying*. Bai Juyi (白居易), one of the most influential poets of the Tang Dynasty, and Yuan Zhen were very close friends. The two initiated the New Yuefu Movement (新乐府运动) in literature. There are many works written in the Classical Yuefu style during this period. Yuan Zhen and Bai Juyi created new works using the themes of these classical works.

The main characters of *The Story of Yingying* are Zhang Sheng and Cui Yingying. The introduction of the story tells an uprising in the city of Pu. This uprising, which takes place in the story in general details, gives us information about the social events of the period, the attitude of the Empire towards these events, and the effect of the military on the regional administration. Yingying's mother, Ms. Cui, is portrayed in the story as an extremely rich and powerful woman. However, in the male-dominated society, Ms. Cui's power and wealth were not enough to protect her family and property during the uprising. For this reason, she sought help from her distant relative, Zhang Sheng (the representative of the male figure in the story). Zhang Sheng made an effort to prevent the Cui family from being harmed. The fact that she introduces Zhang Sheng to her daughter after the uprising shows that Ms. Cui needs a male individual to protect her family.

One of the frequently mentioned supporting characters in the work is Yingying's maid Hongniang (红娘). Her influence on Yingying is clearly seen in the story. She helped Zhang Sheng figure out how to influence Yingying and gave Yingying ideas on how to treat Zhang Sheng.

The work reveals the concept of crime in feudal society and the tragic fate of women in the feudal society. Yingying, the protagonist of the story, is rendered as an extremely eye-catching, striking and beautiful character. In the battle of love and ethics, Yingying's complex and contradictory emotional stance is deeply revealed in the story. Yingying's life is seen as a typical example of the daughters of the rich and powerful families of the period. However, the love she experienced by breaking all the ethical rules sets her apart from the others. The regret she experienced afterwards, not accepting the man she loved and marrying someone else, shows the effect of ethical rules on the daughters of rich and powerful families. Choosing the man to marry depends on the will of her family, not hers.

Zhang Sheng is described as a successful, handsome, strong, sincere, moral man who does not care about external beauty, does not seek pleasure, but true love. The term moral is used only for Zhang Sheng in the story. Yuan Zhen does not dwell on Zhang Sheng's desire to stay in the capital to re-prepare for the civil service exam in the story. In order to make

Zhang Sheng look more innocent, he made Yingying's unethical behavior be perceived as a crime and punished Yingying by having to leave the man she loved because of her crimes. In the story, Zhang Sheng and Yingying are described in detail in terms of both emotional, physical and social status, but no information about their family is provided other than brief information given at the beginning of the story.

The Story of Yingying was turned into an opera during the Song Dynasty. The plot was expanded. Its theme is centered on the question of whether the realization of Yingying and Zhang Sheng's marriage is in their own hands. In this context, the story inevitably tells the endless tragedy of a deep regret and expresses its consequences.

This story is also appeared in Taiping Guangji (太平广记), Tang-Song Literary Tales Anthology (唐宋传奇集), and Tang Tales (唐人小说). The Story of Yingying, one of the Tang period works, is one of the best-known classical Chinese love stories. Since the time of the Song and Yuan Dynasties, it has been one of the most widely spread stories in China. When this story began to spread, it caused a great shock in the literary world of the period. The effect of the work on the prose writing of the Tang period is great, and it ranks first among the short stories of the period.